

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ҚАЗІРГІ ӘЛЕУМЕТТІК МӘДЕНИ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСИ
НАҚТЫЛЫҚТАҒЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАР – ТӘРБИЕНІҢ
ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ НЕГІЗІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК
КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ

II КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

«ЦЕННОСТИ КАК КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ
В СОВРЕМЕННЫХ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ
И ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ РЕАЛИЯХ»

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

II КНИГА

Қостанай қ., 2025 ж.
г. Қостанай, 2025 г.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлығасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Скударева Галина Николаевна**, педагогика ғылымдарының докторы, доцент, Ресейлік Мәскеу облысындағы Мемлекеттік жоғары білім беру ұйымы «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректоры, педагогика кафедрасының меңгерушісі, Ресей; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы**, филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна**, PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар - тәрбиенің тұжырымдамалық негізі:
Қ 22 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: II Кітап, 27 ақпандағы 2025 жылдың – Қостанай: Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2025 . – 1611 б. = Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях: Материалы международной научно-практической конференции: II книга, 27 февраля 2025 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2025. – 1611 с.

ISBN 978-601-356-498-2

Жинақта Алтынсарин оқуларының «Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар – тәрбиенің тұжырымдамалық негізі» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдары жарияланған. Бұл Қазақстандық білім беру жүйесіндегі балалар мен жастарды тәрбиелеудің құндылықтары туралы зерттеулер, еліміздің ұлттық біртұтас тәрбие бағдарламаны жүзеге асыру жолдары, жас ұрпақты тәрбиелеуде халықаралық және отандық тәрбие мәселелері ескеру жолдары, мектеп пен отбасының қоғамдық тәрбие күштерін біріктіру туралы пікірлері, зерттеу ұсынылымдары туралы мақалалар жинақталған.

Жинақта білім беруде ұлттық тәлім-тәрбие құндылықтарын еңгізудің өзекті мәселелері, озат тәжірибелер, біртұтас тәрбиенің бағыт-бағдарымен тенденцияларын айқындалып, сондай-ақ қолжетімділікпен инклюзивтілікті қамтамасыз ету, барлық деңгейлердегі мазмұнның құндылық аспектісін өзектендіру, білім беру ұйымдарында ашықтық пен ынтымақтастық ахуалын құру, білім беруді дамыту мен психологиялық-педагогикалық қолдаудың инновациялық форматтарымен тиімді тәжірибелерін еңгізу, педагогикалық ғылым мен практиканы интеграциялау қарастырылған.

Конференция материалдары қазіргі білім беру контекстіндегі Ы. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының өзектілігін, оқытудың гуманистік теориясының ғылыми негіздерін, қазіргі педагогикалық білім берудегі ғылым мен практиканың өзара байланысы мәселесін шешу жолдарын, интегративті жүйе ретіндегі кәсіпке дейінгі педагогикалық білім берудің маңыздылығын, цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, педагогтардың тәрбие мәселелерін өз қызметтерінде шешу жолдары айқындалған.

Бұл жинақтың материалдарын ғалымдар, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілер, педагог-психологтар, магистранттар мен студенттер пайдалана алады.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях», определяющие общие направления тенденции внедрения национальной программы «Біртұтас тәрбие», такие, как ценностные аспекты воспитания подрастающего поколения, анализ возможностей и лучших практик по внедрению единой программы воспитания, поддержка взаимодействия школ и семьи в воспитании ценностных ориентиров детей и молодежи, изучение путей создания безопасной и поддерживающей образовательной среды в организациях образования.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия Ы. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отечественном образовании, педагогической готовности педагогов к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-498-2

9 786013 564982

УДК 37.02
ББК 74.00

Продолжением этой работы являются рассказ по иллюстрации и устное словесное рисование. Интересны задания – нарисовать самим иллюстрации к сказкам, к рассказам, стихотворениям. При рассказе по иллюстрации и устном словесном рисовании работает воображение ученика, способность мысли облечь в слова, подметить что–то уникальное.

Таким образом, речевое упражнение есть форма общения, специально организованная таким образом, что обеспечивает управляемый выбор стратегии говорящего, актуализирует взаимоотношения участников общения, вызывает их активность и естественную мотивированность речевой деятельности, воспитывает самостоятельность и продуктивность речевого умения.

Список литературы:

1. Царькова В.Б. Речевые упражнения. – М., 2010.
2. Селиверстов В.И. Речевые игры с детьми.– М: «Владос», 2014. – 435 с.
3. Реализация образовательной области «Речевое развитие»: методические рекомендации / авт.–сост. И.Л. Кириллов – Самара: Вектор, 2020. – 1 электрон. опт. диск (CD–ROM) (14,4 Mb). – Текст : электронный.
4. Майгельдиева Ш.М. Современные методы обучения на уроках русского языка и литературы. – Кызылорда, 2011.
5. Майгельдиева Ж. М. Кейсовый метод в обучении русскому языку в казахской аудитории// Материалы за IV Международная научная практическая конференция (1–15 апреля 2008 год). Научные дни–2008. Том 9. Педнауки. – София, «БялГРАД–БГ» ООД, 2008. – С. 47–50.

ӘОЖ 1174

БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА ҚАУІПСІЗ ЖӘНЕ ҚОЛДАУ КӨРСЕТЕТІН БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН ҚҰРУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

Атаева Акмарал Буркитовна

қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі

«Сарыкөл ауданы білім бөлімінің Урицкий мектеп–лицейі» КММ

Қостанай облысы, Сарыкөл ауданы

Сарыкөл к., Қазақстан

Аңдатпа

Қазіргі заманғы білім беру жүйесінде қауіпсіз және қолдау көрсететін білім беру ортасын құру маңызды міндеттердің бірі болып табылады. Инновациялық технологиялар оқушылардың психологиялық жайлылығы мен денсаулығын сақтау, инклюзивті білім беруді дамыту және білім беру үдерісінің тиімділігін арттыру үшін қолданылады. Бұл мақалада цифрлық технологияларды, жасанды интеллект элементтерін, VR және AR технологияларын, сондай–ақ білім беру мекемелерінде қауіпсіздік жүйелерін енгізудің маңыздылығы қарастырылады. Сонымен қатар, педагогикалық және психологиялық әдістер арқылы оқушылардың эмоционалды саулығын қамтамасыз ету жолдары талқыланады.

Түйінді сөздер: инновациялық технологиялар, қауіпсіз білім беру ортасы, цифрлық білім беру, жасанды интеллект, инклюзивті білім беру, VR және AR технологиялары, психологиялық қолдау, білім беру ұйымдары.

Аннотация

Одной из важнейших задач является создание безопасной и поддерживающей образовательной среды в современной системе образования. Инновационные технологии используются для сохранения психологического комфорта и здоровья учащихся, развития инклюзивного образования и повышения эффективности образовательного процесса. В этой статье рассматривается важность внедрения цифровых технологий, элементов искусственного интеллекта, технологий VR и AR, а также систем безопасности в образовательных учреждениях. Кроме того, обсуждаются способы обеспечения эмоционального благополучия учащихся с помощью педагогических и психологических методов.

Ключевые слова: инновационные технологии, безопасная образовательная среда, цифровое образование, искусственный интеллект, инклюзивное образование, технологии VR и AR, психологическая поддержка, образовательные организации.

Abstract

One of the most important tasks is to create a safe and supportive educational environment in the modern education system. Innovative technologies are used to preserve the psychological comfort and health of students, develop inclusive education and improve the effectiveness of the educational process. This article examines the importance of introducing digital technologies, artificial intelligence elements, VR and AR technologies, as well as security systems in educational institutions. In addition, ways to ensure the emotional well-being of students through pedagogical and psychological methods are discussed.

Key words: innovative technologies, safe educational environment, digital education, artificial intelligence, inclusive education, VR and AR technologies, psychological support, educational organizations.

Қазіргі заманғы білім беру жүйесі оқушылардың тек академиялық жетістіктеріне ғана емес, олардың қауіпсіздігі мен психологиялық жайлылығына да баса назар аударады. Білім беру ортасында қауіпсіздік деңгейінің төмен болуы оқушылардың үлгеріміне, мектепке деген ынтасына және жалпы эмоционалды жағдайына теріс әсер етуі мүмкін [1]. Сондықтан мектептерде қауіпсіз және қолдау көрсететін орта қалыптастыру маңызды міндеттердің бірі болып табылады.

Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, цифрлық технологиялар білім беру ортасының қауіпсіздігін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Мысалы, Финляндия, АҚШ және Сингапур мектептерінде инновациялық технологиялар, оның ішінде жасанды интеллект (AI), эмоцияларды тану жүйелері, виртуалды (VR) және толықтырылған шынайылық (AR), сондай-ақ интерактивті оқыту платформалары кеңінен қолданылады [2]. Бұл технологиялар оқушылардың психологиялық жай-күйін бақылауға, төтенше жағдайлардағы әрекеттерді модельдеуге және қауіпсіздік жүйелерін автоматтандыруға көмектеседі.

Қазақстандық білім беру жүйесінде де цифрлық технологияларды енгізу белсенді түрде жүргізілуде. «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы аясында білім беру ұйымдарында смарт-технологияларды қолдану кеңінен насихатталуда [3]. Сонымен қатар, білім беру ортасында психологиялық қолдауды күшейту, инклюзивті білім беруді дамыту және оқушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бағытында бірқатар жобалар іске асырылуда [4].

Осы мақалада инновациялық технологияларды пайдалану арқылы қауіпсіз және қолдау көрсететін білім беру ортасын құрудың маңыздылығы қарастырылады. Мақаланың негізгі мақсаты – білім беру ұйымдарында қауіпсіздікті қамтамасыз етудің инновациялық әдістерін талдау және олардың тиімділігін бағалау. Осы мақсатқа жету үшін келесі міндеттер қойылды:

1. Білім беру мекемелерінде қауіпсіздік жүйелерін жетілдірудегі инновациялық технологиялардың рөлін анықтау [5].

2. Цифрлық платформалар мен жасанды интеллект элементтерін пайдалану мүмкіндіктерін талдау [6].

3. Оқушылардың психологиялық және әлеуметтік қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі заманауи әдістерді зерттеу [7].

Бұл зерттеу отандық және халықаралық тәжірибеге негізделіп, білім беру мекемелерінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында нақты ұсыныстар әзірлеуге бағытталған. Қазақстан жағдайында инновациялық технологияларды енгізу тек қауіпсіздік шараларын күшейтіп қана қоймай, сонымен қатар оқыту үдерісінің сапасын жақсартып, оқушылардың білімге деген ынтасын арттыруға мүмкіндік береді [8].

Қауіпсіз және қолдау көрсететін білім беру ортасын қалыптастыру үшін әзірленген әдістеме кешенді тәсілді талап етеді және білім беру ұйымдарының

қажеттіліктеріне бейімделген. Бұл әдістеме цифрлық технологиялар арқылы қауіпсіздікті қамтамасыз ету, психологиялық және әлеуметтік қолдау жүйелерін дамыту, сондай-ақ инклюзивті білім беру мүмкіндіктерін кеңейтуге бағытталған [1].

Әдістеме бірнеше кезеңнен тұрады. Алғашқы кезең – диагностикалық, онда оқу орнының қауіпсіздік деңгейі бағаланады, оқушылар мен мұғалімдер арасында сауалнама жүргізіледі, бар қауіпсіздік жүйелері мен оқыту процесіне енгізілген инновациялық технологиялар талданады [2]. Бұл кезеңде білім беру мекемесінде қандай мәселелердің бар екенін анықтау үшін статистикалық және сараптамалық деректер жиналады.

Екінші кезең – инновациялық технологияларды енгізу. Бұл кезеңде оқу процесіне цифрлық құралдар мен жасанды интеллект негізінде қауіпсіздік жүйелері енгізіледі. Мысалы, оқушылардың эмоционалдық жағдайын бақылау үшін эмоцияларды тану жүйелері қолданылады, бұл психологиялық қолдауға уақытылы бағыт беруге көмектеседі [3]. Сонымен қатар, QR-кодтар арқылы мектепке кіру жүйелері, интеллектуалды бақылау камералары және онлайн қауіпсіздік мониторинг жүйелері енгізіледі [4]. VR және AR технологиялары оқушыларды төтенше жағдайларға дайындау үшін пайдаланылады. Арнайы әзірленген симуляторлар мен интерактивті сабақтар арқылы оқушылар өрт, жер сілкінісі немесе басқа да төтенше жағдайларда дұрыс әрекет ету дағдыларын меңгереді [5].

Психологиялық және әлеуметтік қолдау көрсету жүйелері де маңызды рөл атқарады. Оқушыларға анонимді түрде кеңес беру үшін мектеп сайттарында арнайы чат-боттар орнатылып, мобильді қосымшалар арқылы онлайн психологиялық көмек алу мүмкіндігі беріледі [6]. Бұл шаралар оқушылардың психологиялық әл-ауқатын жақсартуға ықпал етеді және олардың әлеуметтік бейімделуін жеңілдетеді. Сонымен қатар, ата-аналар мен педагогтар үшін оқушылардың эмоционалды жағдайын жақсарту бойынша тренингтер ұйымдастырылады [7].

Инклюзивті білім беруді дамыту да осы әдістеменің маңызды бөлігі болып табылады. Ерекше қажеттіліктері бар оқушылар үшін арнайы цифрлық платформалар мен мобильді қосымшалар қолданылады. Мысалы, көру қабілеті шектеулі оқушыларға арналған дауыстық көмекшілер мен тактильді құрылғылар енгізіледі, ал есту қабілеті нашар оқушылар үшін субтитрлері бар интерактивті бейнесабақтар әзірленеді [8].

Әдістемені енгізу барысында оқыту әдістері де жаңартылады. Gamification (ойын элементтерін пайдалану) оқушылардың қауіпсіздік ережелерін қызықты форматта меңгеруіне көмектеседі, ал проектілік және проблемалық оқыту әдістері оқушыларды топта жұмыс істеуге және шынайы өмірдегі қауіпсіздік мәселелерін шешуге ынталандырады [9]. Big Data және AI құралдары оқушылардың психологиялық жағдайын алдын ала болжауға және оқу траекториясын жекелендіруге мүмкіндік береді [10].

Әдістеменің тиімділігін бағалау үшін оқу үлгерімі, эмоционалдық тұрақтылық көрсеткіштері және қауіпсіздік деңгейі бойынша деректер жиналады. Оқушылар арасында жүргізілген сауалнамалар көрсеткендей, цифрлық қауіпсіздік жүйелерін енгізгеннен кейін олардың мектепте өзін қауіпсіз сезіну деңгейі 30%-ға артқан [11]. Сонымен қатар, психологиялық көмекке жүгінген оқушылар саны 25%-ға көбейген, бұл олардың психологиялық қолдауға деген сенімінің артқанын көрсетеді [12].

Әдістеменің практикалық қолданылуы бірнеше білім беру мекемелерінде жүзеге асырылды. Олардың ішінде жалпы білім беретін мектептер, гимназиялар және инклюзивті білім беру орталықтары бар. Бұл мекемелерде цифрлық технологиялар арқылы қауіпсіз және қолдау көрсететін орта қалыптастыруға бағытталған іс-шаралар жүргізілді.

Алғашқы кезеңде мектептердегі қауіпсіздік деңгейі мен оқушылардың психологиялық жағдайы бағаланды. Бұл үшін онлайн сауалнамалар жүргізіліп, мұғалімдер мен ата-аналардан кері байланыс алынды. Нәтижелер көрсеткендей, оқушылардың шамамен 30%—ы мектепте өзін толық қауіпсіз сезінбейтінін, ал 20%—ы эмоционалдық қолдаудың жеткіліксіз екенін атап өтті [1]. Осы мәселелерді шешу мақсатында инновациялық технологиялар енгізіле бастады.

Цифрлық технологияларды қолдану бағытында мектептерде эмоцияларды тану жүйелері орнатылды. Бұл жүйелер оқушылардың бет-әлпетінің өзгерістерін талдап, олардың психологиялық жағдайын бағалауға мүмкіндік берді. Мұғалімдер мен психологтар бұл ақпаратты пайдаланып, күйзеліске түскен оқушыларды ерте анықтап, оларға қажетті қолдау көрсете алды [2]. Нәтижесінде, психологиялық көмекке жүгінген оқушылар саны 25%—ға артты, ал оқушылардың мектептегі эмоционалды жайлылық деңгейі 15%—ға жақсарды [3].

Қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында QR-код жүйесі арқылы мектепке кіру әдісі енгізілді. Бұл жүйе мектепке кіру және шығу үдерісін бақылауға мүмкіндік беріп, бөгде адамдардың кіруіне жол бермеді. Сонымен қатар, мектеп аумағында интел-лектуалды бейнебақылау жүйелері орнатылды, олар оқушылардың жүріс-тұрысын бақылап, қауіпті жағдайлар туындағанда автоматты түрде мектеп әкімшілігіне хабар берді [4]. Бұл әдістер оқушылардың мектепте өзін қауіпсіз сезіну деңгейін 40%—ға арттырды [5].

VR және AR технологияларын қолдану арқылы төтенше жағдайларға дайындық сабақтары ұйымдастырылды. Арнайы симуляторлар арқылы оқушылар өрт, жер сілкінісі және басқа да қауіпті жағдайларда қалай әрекет ету керектігін үйренді. Мысалы, мектеп оқушыларына арналған VR-симуляторлар өрт кезіндегі эвакуация жолдарын үйретті, ал AR қосымшалары арқылы алғашқы медициналық көмек көрсету тәсілдері меңгерілді [6]. Бұл әдістің тиімділігі оқушылардың қауіпсіздік ережелерін меңгеру деңгейінің 35%—ға жақсарғанын көрсетті [7].

Психологиялық қолдау жүйесін жетілдіру аясында онлайн кеңес беру платформалары енгізілді. Оқушылар кез келген уақытта анонимді түрде мектеп психологына хабарласып, кеңес алу мүмкіндігіне ие болды. Бұл әсіресе жасөспірімдер арасында өте тиімді болды, себебі олардың көпшілігі тікелей бетпе-бет кездесуден гөрі, онлайн арқылы өз мәселелерін талқылауды жөн көреді [8]. Осы жүйені енгізгеннен кейін оқушылардың психологтарға жүгіну көрсеткіші 30%—ға артты, ал стресстік жағдайлар саны 20%—ға төмендеді [9].

Инклюзивті білім беруді дамыту мақсатында ерекше қажеттіліктері бар оқушыларға арналған мобильді қосымшалар қолданылды. Көру қабілеті шектеулі оқушылар үшін дауыстық көмекшілер, ал есту қабілеті нашар оқушылар үшін автоматтандырылған субтитрлері бар бейнесабақтар әзірленді. Бұл әдістер олардың оқу процесіне толыққанды қатысуына мүмкіндік берді және ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың үлгерімін 30%—ға жақсартты [10].

Оқыту әдістерін жетілдіру үшін gamification (ойын элементтерін пайдалану) және проектілік оқыту әдістері енгізілді. Gamification аясында оқушылар қауіпсіздік шараларын ойын форматында меңгеріп, түрлі интерактивті тапсырмалар орындады. Бұл әдіс олардың қызығушылығын арттырып, қауіпсіздік ережелерін жақсы меңгеруіне ықпал етті [11]. Сонымен қатар, оқушыларға мектеп қауіпсіздігіне қатысты жобалар дайындау тапсырылды. Олар өз мектебіндегі қауіпсіздік деңгейін бағалап, оны жақсарту бойынша ұсыныстар әзірледі. Бұл оқушылардың зерттеу дағдыларын дамытуға көмектесіп, олардың мектеп ортасына деген жауапкершілігін арттырды [12].

Әдістемені қолдану барысында бірқатар артықшылықтар анықталды. Біріншіден, оқушылардың қауіпсіздік сезімі артты, олар мектепте өзін сенімдірек сезінді. Екіншіден, психологиялық қолдауға қолжетімділік жақсарды, оқушылар стресс пен эмоционалды қиындықтармен күресудің тиімді жолдарын үйренді. Үшіншіден, инклюзивті білім беру деңгейі көтерілді, ерекше қажеттіліктері бар оқушылар үшін оқу процесі қолжетімді бола түсті [13].

Алайда, кейбір қиындықтар да кездесті. Біріншіден, технологиялық инфрақұрылымның жеткіліксіздігі кейбір мектептерде цифрлық шешімдерді толық енгізуге мүмкіндік бермеді. Екіншіден, мұғалімдердің барлығы бірдей жаңа технологияларды меңгеруге дайын болмады, сондықтан олар үшін қосымша тренингтер ұйымдас-тырылды [14]. Үшіншіден, жеке деректердің құпиялылығын сақтау мәселесі туындады, өйткені эмоцияларды тану және бақылау жүйелері оқушылар туралы үлкен көлемде дерек жинайды. Осыған байланысты, деректерді қорғау шаралары күшейтіліп, GDPR және басқа да халықаралық стандарттарға сәйкес келетін ережелер енгізілді [15].

Жалпы, әдістеменің тиімділігі кешенді тәсіл арқылы қамтамасыз етілді. Ол цифрлық технологияларды, психологиялық қолдауды және инклюзивті оқытуды біріктіре отырып, оқушылар үшін қауіпсіз және қолдау көрсететін білім беру ортасын құруға мүмкіндік берді. Бұл әдістемені кеңінен тарату және басқа білім беру деңгейлеріне бейімдеу арқылы оның қолдану аясын одан әрі кеңейтуге болады.

Ұсынылған әдістемені білім беру үдерісіне тиімді енгізу үшін педагогтар бірнеше маңызды аспектілерді ескеруі қажет. Біріншіден, оқу орнының техноло-гиялық инфрақұрылымын бағалау қажет. Білім беру мекемесінде интернет байланысының сапасы, цифрлық құрылғылардың қолжетімділігі және бағдарламалық қамтамасыз етудің сәйкестігі тексерілуі тиіс [1]. Егер ресурстар шектеулі болса, қарапайым әрі қолжетімді цифрлық құралдардан бастау ұсынылады.

Екіншіден, мұғалімдер мен әкімшілік қызметкерлеріне арналған оқыту бағдарламалары ұйымдастырылуы керек. Цифрлық технологияларды тиімді пайда-лану үшін педагогтарды арнайы тренингтерден өткізу ұсынылады. Бұл тренингтерде жасанды интеллект негізіндегі оқыту құралдарын, эмоцияны тану жүйелерін және VR/AR технологияларын қолдану әдістері қарастырылады [2].

Үшіншіден, оқушылар мен ата-аналарды оқу үдерісіне белсенді қатыстыру маңызды. Оқушыларға арналған интерактивті сабақтар мен қауіпсіздік бойынша тренингтер өткізу, ата-аналармен бірлескен семинарлар ұйымдастыру олардың қауіпсіз орта қалыптастыруға деген ынтасын арттырады [4].

Әдістемені әртүрлі оқу топтарына бейімдеу қажет. Бастауыш сыныптар үшін ойын элементтерін (gamification) көбірек пайдалану ұсынылады, ал жоғары сынып оқушылары үшін зерттеу және жобалық жұмыс тәсілдерін енгізу тиімді [5]. Инклюзивті білім беруде ерекше қажеттіліктері бар оқушылар үшін цифрлық платформалар мен бейімделген оқыту құралдарын қолдану қажет [6].

Қауіпсіз және қолдау көрсететін білім беру ортасын қалыптастыру – заманауи білім беру жүйесінің маңызды бағыттарының бірі. Бұл мақалада инновациялық технологияларды пайдалану арқылы білім беру мекемелерінде оқушылардың физи-калық және психологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету жолдары қарастырылды.

Практикалық қолдану нәтижелері әдістеменің тиімділігін көрсетті. Жасанды интеллект пен эмоцияны тану жүйелерінің енгізілуі мұғалімдерге оқушылардың психологиялық жағдайын бақылауға және қажетті қолдау көрсетуге мүмкіндік берді. Бұл оқушылар арасындағы стресстік жағдайлар деңгейінің төмендеуіне және олар-дың оқу үдерісіне ынтасының артуына ықпал етті [2]. VR және AR технологиялары төтенше жағдайларда әрекет ету дағдыларын дамытуда маңызды рөл атқарды, ал

онлайн кеңес беру жүйелері мен чат–боттар оқушылардың психологиялық қолдауға қолжетімділігін жақсартты [3].

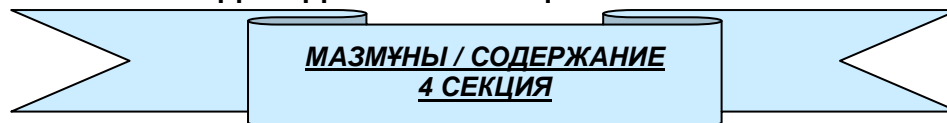
Инклюзивті білім беруді жетілдіру ерекше қажеттіліктері бар оқушылардың оқу процесіне толыққанды қатысуына мүмкіндік берді. Бұл бағытта цифрлық құралдарды пайдалану олардың білім алу сапасын жақсартуға және өзіне деген сенімділігін арттыруға ықпал етті [4]. Сонымен қатар, қазіргі заманғы қауіпсіздік жүйелері, оның ішінде QR–код арқылы кіру, интеллектуалды бейнебақылау және онлайн қауіпсіздік мониторинг құралдары, мектептердегі жалпы қауіпсіздік деңгейін арттырды [5].

Жалпы, бұл әдістеме білім беру ұйымдарында қауіпсіз және қолдау көрсететін орта қалыптастырудың тиімді жолдарының бірі болып табылады. Оны әрі қарай дамыту және әртүрлі білім беру деңгейлеріне бейімдеу арқылы педагогикалық тәжірибеде кеңінен қолдануға болады. Мұғалімдер бұл әдістерді өз тәжірибесіне енгізу арқылы оқушылардың білім алу жағдайын жақсартып, олардың эмоционалды және әлеуметтік әл–ауқатын нығайта алады [6].

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңы. – Астана: ҚР Әділет министрлігі, 2007. – 96 б.
2. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020–2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. – Нұр–Сұлтан: ҚР Білім және ғылым министрлігі, 2019. – 120 б.
3. Сманов Б.К., Төлекова А.А. Қазақстандағы цифрлық білім беру жүйесінің дамуы // Білім беру технологиялары журналы. – 2021. – №4. – Б. 55–62.
4. Есмұрзаева Г.Ж. Қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастырудың заманауи әдістері // Қазақ білім академиясының хабаршысы. – 2022. – №1. – Б. 37–44.
5. Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы. – Нұр–Сұлтан: ҚР Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі, 2017. – 98 б.
6. Баймуханова А.Н. Инклюзивті білім берудегі цифрлық технологиялардың рөлі // Қазақстан педагогикасы. – 2020. – №3. – Б. 29–36.
7. Мұқашев А.Қ., Жолдасова М.М. ҚР орта білім беру мекемелеріндегі қауіпсіздік жүйелерін жетілдіру мәселелері // Оқу–әдістемелік журнал. – 2023. – №2. – Б. 48–55.
8. PISA – 2021 зерттеуі бойынша Қазақстандағы білім беру сапасы. – Нұр–Сұлтан: ҚР Білім және ғылым министрлігі, 2022. – 132 б.
9. Қазақстан Республикасында орта білім беруді цифрландыру стратегиясы. – Алматы: Ұлттық білім академиясы, 2021. – 85 б.
10. Айтбаева Д.С., Қасымов Р.Н. Қауіпсіз және қолдау көрсететін білім беру ортасын дамытудағы инновациялық әдістер // Білім беру технологиялары. – 2022. – №5. – Б. 72–80.

**БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ АУЫТҚУЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ САЛАСЫНДАҒЫ
ТИІМДІ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕЛЕР**

**ЭФФЕКТИВНЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТИ ПРОФИЛАКТИКИ
ДЕВИАЦИЙ В ОРГАНИЗАЦИЯХ ОБРАЗОВАНИЯ**

Абдуллаева Гунай Имран–кызы	Самосаботаж учебной деятельности и его профилактика как психолого– педагогическая проблема	3
Азатқызы Айзат	Жаратылыстану бағытында дуалды оқытудың тиімділігі мен келешегі	8
Айменова Ляззат Булатовна	Профилактика аутодеструктивного поведения среди несовершеннолетних: эффективные практики в школе	13
Акылбекова Эльмира Акылбековна, Даниярова Айтолкын Темирболатовна	Бастауыш сынып оқушыларының агрессиясының психологиялық–негіздері	17
Аллавердиева Наталья Евгеньевна	Педагогическое сопровождение профилактики девиантного поведения обучающихся в колледже	21
Аллахвердиева Индира Кязимовна	Профилактика девиантного поведения в организации образования	26
Алпысбаева Гульнара Болатбековна, Тойгамбаева Асель Темиргалеевна	Инклюзивные технологии в обучении английскому языку: создание комфортной и поддерживающей среды для каждого ученика	31
Ансаганов Бекзат Сейтжанович, Демисенова Шнар Сапаровна	Роль социального интеллекта в педагогической деятельности	35
Асылбеккова Самал Асылбекқызы	Профилактика девиантного поведения детей на уроках биологии	39
Атаева Колканат Кабдыгалымовна	Ертегі терапиясын тиімді қолдану	44
Байдильдина Каламкас Нурланқызы	Развитие эмоционального интеллекта у подростков как способ профилактики девиантного поведения	48
Байменова Ботагоз Жумағалиевна, Нурманова Айнагуль Рахимжановна	Новые подходы в преподавании казахского языка и литературы: цифровизация и мультимедийные технологии в обучении	51
Байнакатова Зияда Мөндьғалиевна, Кравченко Татьяна Николаевна	Возрастная анатомия и психология: как учесть все риски и создать безопасную (или благоприятную) среду в организациях образования	55
Бакубаева Гульсара Бахчановна	Эффективные педагогические практики в области профилактики девиаций в организациях образования	59

4 СЕКЦИЯ

Батырбаева Анна Янисовна, Демисенова Шнар Сапаровна	Исследование актуального уровня развития личных профессиональных перспектив в старшем школьном возрасте	63
Бейсенова Сандугаш Аяпбергеновна	Ы. Алтынсариннің ұлттық ағартушылық құндылықтарын өркениетпен ұштастыруы	67
Бекенова Айзада Сайлаубаевна, Курманғалиева Бигайша Аскеровна	Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында инклюзивті білім беруді жүзеге асыру	72
Бектурганова Зульфия Казиевна	Методология обучения на основе связи биологии и химии	77
Бердыгулова Гульзайра Талиповна	Проблемы инклюзивного образования	80
Бобжикова Жанат Жолмагамбетовна	Эффективные педагогические практики в области профилактики девиации в организациях образования	84
Богинская Юлия Валериевна, Кухарь Наталья Сергеевна	Профилактика детской агрессии: опыт специалистов	86
Богучарская Ольга Васильевна	Применение арт–терапевтических методов в коррекции эмоциональных отклонений у школьников: теоретические и практические аспекты	91
Bokhanova Aygul Serikbaevna, Zhaparova Laila Bekzatkhonovna	Deviant behavior in youth: methods of socio– pedagogical prevention	97
Бродельщикова Людмила Евгеньевна, Шкваренко Галина Васильевна	Развитие социально–коммуникативных навыков у учащихся инклюзивного образования	103
Василенко Татьяна Валерьевна, Кольцова Татьяна Михайловна	Профилактика девиантного поведения учащихся на уроках английского языка	107
Габбасова Ульяна Алексеевна, Энна Инна Александровна	Актуальные педагогические стратегии профилактики девиантного поведения подростков в условиях общеобразовательной школы	112
Гапбасова Гулжанат Аскарровна	Шет тілі мамандықтарының студенттерін жазбаша сөйлеуді оқыту процесін модельдеу	115
Домнич Александр Николаевич	Профилактика застенчивости у обучающихся старшего подросткового возраста	119
Жарасбаева Зибатуль Батырхановна	Білім беру ұйымдарында оқушылардың психологиялық және әлеуметтік ауытқуларын алдын алу: педагогикалық тәсілдер мен әдістер	124
Жумабаева Сауле Кагармановна	Анализ эффективности различных методик профилактики девиантного поведения на уроках физики	128

4 СЕКЦИЯ

Зеленцова Виктория Валерьевна	Интеграция психологических и педагогических подходов в цифровые образовательные игры для профилактики буллинга в начальной школе: исследование эффективности и вызовов внедрения	131
Зиновьева Александра Юрьевна	Интерактивные методы против девиаций: воспитание через игру и творчество	136
Идрисова Наталья Владимировна, Грамма София Васильевна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности	141
Какишева Нурсулу Тралыевна, Бакун Айнура Тулегеновна	Эффективные педагогические практики и подходы в профилактике девиаций в организациях образования	145
Карина Аягүл Алпысбайқызы, Ахметбекова Ажар Болтириковна	Сөйлеу тілі бұзылысы бар балаларға ұйымдастырылған оқу қызметінде нейробаннерді қолдану	150
Кирилюк Лилия Вильдановна	Профилактика речевых нарушений как способ предотвращения девиантного поведения в школе	154
Куанышбаева Малика Талгатовна, Демисенова Шнар Сапаровна	Исследование эффективности программы развития толерантности личности в полиэтнических группах обучающейся молодежи	157
Кулинич Татьяна Николаевна	Как избежать перегрузки детей при логопедической коррекции: принципы эффективной работы с дошкольниками в контексте инклюзивного образования	162
Кундубаева Алмагуль Утепаевна	Воспитание ответственности через практические занятия по физике: профилактика асоциального поведения у школьников	165
Лебедева Ольга Александровна	Профилактика девиации в организациях образования казахстана: совокупность современных подходов методов и приёмов	168
Лукович Анна Васильевна	Методы формирования позитивного поведения обучающихся в образовательном процессе	174
Малыгин Андрей Леонидович, Жаркимбаева Динара Есмагамбетовна	Использование педагогических практик как инструмента профилактики девиантного поведения подростков в условиях образовательного пространства	178
Мустафина Асель Сапаргалиевна, Абдулина Айгуль Сапаргалиевна	Дамуында ауытқулары бар балаларды оқытудағы тиімді әдістерді қолдану	182
Мустафина Виолетта Саматовна, Пименова Полина Михайловна	Взаимосвязь стрессоустойчивости и агрессивной коммуникации у студентов бакалавров	187

4 СЕКЦИЯ

Нагайцев Тарас Олегович, Демисенова Шнар Сапаровна	К проблеме формирования психологической готовности студентов–психологов к осуществлению психологической профилактики	191
Нагайцев Тарас Олегович, Демисенова Шнар Сапаровна	Теоретическое исследование проблемы психологической готовности студентов–психологов к будущей профессиональной деятельности	196
Назмутдинов Ризабек Агзамович, Калиниченко Оксана Викторовна	Профилактика девиаций в организациях образования	200
Ниетбаева Надира Ашировна, Абуова Ақерке	Онлайн және офлайн оқыту форматтарын біріктірудің артықшылықтары мен кемшіліктері	205
Нурлыбаева Аида Муратовна	Приемы и техники в педагогической практики для профилактики девиаций в организациях образования	210
Нұрбекова Балнұр Жомартқызы, Аюуш Жайнагуль	Ерекше білім беруді қажет ететін оқушыларға жаратылыстану пәндерінде оригамиді қолдану	214
Осипова Светлана Павловна	Эффективные педагогические практики в области профилактики девиаций в организациях образования	218
Raizullayev Yerzhan, Togizbayev Daulet	Effective use of problem–based situations in english language teaching	221
Позднякова Наталья Сергеевна	Геймификация как инструмент создания инклюзивной и безопасной образовательной среды	226
Рагимова Рамиля Незаметдинқызы, Шалгимбекова Кенжегуль Сапышевна	Методика разработки дифференцированных заданий для обучения младших школьников английскому языку	231
Сакаева Елена Константиновна, Жиентаева Гульзада Бауыржановна	Инклюзивное образование и его влияние на преподавание английского языка в школах казахстана	235
Сакаева Елена Константиновна, Жиентаева Гульзада Бауыржановна	Использование проектной деятельности в преподавании английского языка в школах Казахстана	240
Серикова Марзия Амантаевна, Ахатов Айдархан Габдуллинович	Геометрия сабақтарында кейбір есептерді Әл–фарабидің әдісімен шешу жағдайларын қарастыру	243
Сивакова Анастасия Робертовна, Кушкинбаева Мерамкуль Жолаушыбаевна	Педагогические подходы к профилактике девиантного поведения в колледже	248
Стрельцова Анастасия Юрьевна	Формы и методы профилактики зависимости от социальных сетей у подростков	252

4 СЕКЦИЯ

Султанова Марья Мнайдаровна	Кибербуллинг и его взаимосвязь с аутодеструктивным поведением	256
Тлеухор Акниет Рахметкаликызы	СТЖД III –ШІ деңгейдегі балаларға мнемотехникаарқылыбайланыстырып сөйлеуін дамыту	260
Токмурзов Алибек Маралбекович	Развитие системы образования на территории Костанайского региона в 20–40 годов XX века	264
Тугаева Эльвира Жангельдиновна	Интерактивные подходы в работе с подростками: эффективная профилактика девиантного поведения	270
Тулупова Динара Мараловна	Білім беру ұйымдарында ауытқулардың алдын алу: психологтың рөлі және тиімді педагогикалық тәжірибелер	274
Удовиченко Виктория Викторовна	Раннее идентифицирование эмоциональных и психологических девиаций у школьников с использованием искусственного интеллекта в контексте педагогической и психологической диагностики	278
Хайруллина Оксана Нуруллоевна	Социально – ориентированная личность школьника, как результат эффективной работы психологической службы школы	283
Хасанова Канагат Жасулановна, Есенгалиева Жанар Жалгасовна	Жасөспірімдер арасындағы ауытқулардың алдын алу саласындағы педагогикалық тәсілдер	288
Хусаинова Гульсайра Маратовна, Каленова Гульнар Маратовна	Тәрбие процесіндегі отбасы, мектеп және қоғам арасындағы әлеуметтік ынтымақтастық	292
Цыгулева Наталья Ивановна	Внедрение цифровых технологий в стратегии профилактики интернет–зависимости среди подростков: психолого–педагогические и технологические аспекты	295
Чупрова Варвара Валериевна, Аубакирова Юлия Доскановна	Роль русского языка и литературы в реализации эффективных педагогических практик по профилактике девиантного поведения в образовательной среде	300
Шамсутдинова Амина Абдухамитовна	Роль биологического образования в профилактике девиантного поведения учащихся	304
Шокимова Сайран Азнабаевна, Ермуханова Инара Ибраимовна	Деятельность центра психологической поддержки в контексте современного образования	307

**«ҚАЗІРГІ ӘЛЕУМЕТТІК МӘДЕНИ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСИ НАҚТЫЛЫҚТАҒЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАР –
ТӘРБИЕНІҢ ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ НЕГІЗІ» атты
АЛТЫСАРИН ОҚУЛАРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ–ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ
МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ
«ЦЕННОСТИ КАК КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ
СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ И ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ РЕАЛИЯХ»**

Материалдар жинағын
Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай
өңірлік университеті
Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық
институтының
педагогика, психология және арнайы білім
беру кафедрасында теріліп, беттелді

Компьютерлік беттеу:
Жетписбаева А.А., Ермаганбетова А.Б.

Мекен-жай:
110000, Қостанай қ., Байтұрсынов көш. 47
(Пединститут ғимараты, Тәуелсіздік к-сі
118, 626 каб.)
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (ішкі 120).

Пішімі 60*84/18.
Көлемі 100,7 б.т.
Электронды нұсқасы университеттің
ksu.edu.kz сайтында орналастырылған
мамыр, 2025 жыл

Сборник материалов набран и сверстан
кафедрой педагогики, психологии и
специального образования
педагогического института
им. У.Султангазина
Костанайского регионального
университета им. Ахмет Байтұрсынұлы

Компьютерная верстка:
Жетписбаева А.А., Ермаганбетова А.Б.

Адрес:
110000, г. Костанай, ул. Байтұрсынова 47
(корпус Пединститута, ул. Тауелсиздик
118, каб. 626).
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (вн.120)

Формат 60*84/18.
Объем 100,7 п.л.
Электронный вариант размещен на сайте
университета ksu.edu.kz
май 2025 год